

Trafikutskottets betänkande 2025/26:TU11

Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Förslaget innebär att Sverige ska avvika från de bestämmelser om tyst godkännande som enligt förordningen gäller om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan som omfattas av förordningen inom de tidsfrister som föreskrivs.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 12 mars 2026.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:68 Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
 - Ärendet och dess beredning.....4
 - Propositionens huvudsakliga innehåll4
- Utskottets överväganden.....5
 - Regeringens lagförslag5
 - Utskottets ställningstagande.....7
- Särskilt yttrande8
 - Regeringens lagförslag (S, V, C, MP)8
- Bilaga 1*
- Förteckning över behandlade förslag.....9
 - Propositionen9
- Bilaga 2*
- Regeringens lagförslag10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:68.

Stockholm den 29 januari 2026

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Aylin Nouri (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Patrik Jönsson (SD), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Carina Ödebrink (S), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Malin Östh (V), Magnus Jacobsson (KD), Marlène Lund Kopparklint (M), Linus Lakso (MP), Leif Gripestam (M) och Zara Leghissa (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I det här betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:68 Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 (EU:s förordning om gigabitinfrastruktur) regleras bl.a. inom vilken tid som en behörig myndighet, t.ex. en mark- och miljödomstol, ska bevilja eller avslå en ansökan om tillstånd. Om ett beslut inte har fattats inom den tidsfrist som föreskrivs i förordningen ska tillståndet anses beviljat när tidsfristen löper ut (s.k. tyst godkännande). Medlemsstaterna får under vissa förutsättningar som anges i förordningen avvika från bestämmelserna om tyst godkännande.

Regeringen föreslår att Sverige, genom en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur, ska avvika från de bestämmelser om tyst godkännande som enligt förordningen gäller om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan som omfattas av förordningen inom de tidsfrister som föreskrivs.

Regeringen föreslår att lagen träder i kraft den 12 mars 2026.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Jämför det särskilda yttrandet (S, V, C, MP).

Bakgrund

EU:s förordning om gigabitinfrastruktur

Den 23 februari 2023 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation (EU:s förordning om gigabitinfrastruktur).

I förordningen fastställs en omfattande ram för att stödja en snabbare och mer kostnadseffektiv utbyggnad av nätverk med mycket hög kapacitet, även kallat gigabitnätverk, i hela Europeiska unionen.

Europaparlamentet och rådet antog förordningen den 29 april 2024.

Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande

I artikel 7 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur regleras de förfaranden som ska gälla när en operatör ansöker om sådana tillstånd som omfattas av förordningen.

Av artikel 7.5 framgår att behöriga myndigheter ska bevilja eller avslå en ansökan om tillstånd, utom ledningsrätter, inom fyra månader från dagen för mottagandet av en fullständig ansökan. Kravet påverkar dock inte andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställs för ett korrekt genomförande av tillståndsförfarandet, inbegripet överklagandeförfaranden. Tidsfristen bör därmed enbart gälla hos den tillståndsgivande myndighet som först prövar ansökan.

Av artikel 7.5 framgår vidare att de tillståndsgivande myndigheterna i undantagsfall och vederbörligen underbyggda fall får förlänga tidsfristen på grund av skäl som medlemsstaten har angett på förhand. En förlängning ska vara så kort som möjlig och får inte överstiga fyra månader, utom när så krävs för att uppfylla andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställs för ett korrekt genomförande av tillståndsförfarandet. Sverige har ännu inte infört någon reglering av möjligheten till förlängning.

Av artikel 8.1 framgår att om en behörig myndighet inte har fattat ett beslut inom den tidsfrist som anges i artikel 7.5 ska tillståndet anses vara beviljat när tidsfristen löper ut (s.k. tyst godkännande).

Av artikel 8.2 framgår att medlemsstaterna får avvika från bestämmelsen om tyst godkännande. En förutsättning är då att operatören som ansökt om tillstånd har tillgång till ett rättsmedel, t.ex. en möjlighet att begära skadestånd för den skada operatören lidit till följd av att myndigheten inte följt tidsfristen.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Regeringen föreslår att bestämmelserna om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur inte ska tillämpas av svenska domstolar. Regeringen föreslår därmed att ett tillstånd inte ska anses vara beviljat om en domstol inte har prövat ansökan inom den tillämpliga tidsfrist som avses i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Regeringen föreslår att bestämmelser av sådan innebörd ska införas i en ny lag.

Regeringen anser att om handläggningen av ett tillståndsärende har varit långsam bör det inte medföra att det sökta tillståndet beviljas. Enligt regeringen riskerar en sådan ordning att leda till stora negativa konsekvenser och praktiska problem. Som exempel kan nämnas att det kommer att råda oklarhet i fråga om tillståndets omfattning och rättskraft om tillståndet endast utgörs av en ansökan som fått tyst bifall, enligt regeringen. Vidare kommer det inte att finnas utrymme för rätten att förena tillståndet med villkor. Sakägare som berörs av beslutet och deras berättigade intressen kommer inte heller att kunna tillvaratas på samma sätt som i dag, menar regeringen.

Enligt EU:s förordning om gigabitinfrastruktur krävs att det finns ett rättsmedel som gör det möjligt för operatören att begära ersättning för skada till följd av att en myndighet inte har efterlevt tidsfristen. Regeringen bedömer att det i skadeståndslagen (1972:207) finns bestämmelser om skadestånd som kan anses utgöra ett sådant rättsmedel som avses i förordningen.

Regeringen menar att ett oacceptabelt dröjsmål vid handläggningen av ett ärende kan vara att bedöma som fel eller försummelse i skadeståndslagens mening. Vidare anser regeringen att domstolars beslut om tillstånd bör anses utgöra sådan myndighetsutövning som anges i skadeståndslagen. Den skada som i huvudsak kan uppstå vid ett överskridande av tidsfristerna i förordningen bör enligt regeringen vara ren förmögenhetsskada, vilket operatörer enligt regeringen kan söka ersättning för med stöd av skadeståndslagen.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att den nya lagen ska träda i kraft den 12 mars 2026. Lagen föreslås gälla tills vidare.

Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser för domstolar

Enligt regeringens beräkningar kommer förslaget enbart att medföra en mindre ökning av antalet skadeståndsärenden hos Justitiekanslern respektive mål i allmän domstol. Det begränsade antalet tillkommande ärenden kan leda till marginellt ökade kostnader. Kostnaderna kan därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar, bedömer regeringen.

Om tidsfristen överskrids kan det leda till att staten blir skadeståndsskyldig. Regeringen förväntar sig att tidsfristerna i de flesta fall bör hållas och att antalet skadeståndsärenden därför bör bli få. Skadeståndets storlek beror på skadan i varje enskilt fall och kan svårigen uppskattas på förhand, menar regeringen. Sammantaget bedöms dock kostnaderna inte öka nämnvärt för staten. Regeringen bedömer därför att dessa kostnader kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Ekonomiska konsekvenser för operatörer

Regeringen medger att det är svårt att bedöma om förslaget medför några kostnader för operatörer. Syftet med möjligheten att begära skadestånd är dock att operatörens eventuella skada på grund av att handläggningen av tillståndsärendet fördröjts ska kunna ersättas. Det finns därmed förutsättningar för att operatörerna ska kunna få ersättning för sådan skada, hävdar regeringen.

Att föra talan om skadestånd kan i och för sig medföra kostnader för operatörerna. Regeringen poängterar dock att det inte är någon skyldighet för operatörerna att begära skadestånd, utan att det är endast en möjlighet. Dessutom kommer det att vara möjligt för en operatör att begära ersättning för sin rättegångskostnad, enligt regeringen. Sammantaget bedömer regeringen att eventuella kostnader bör kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens förslag till en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Förslaget innebär att Sverige ska avvika från de bestämmelser om tyst godkännande som enligt förordningen gäller om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan som omfattas av förordningen inom de tidsfrister som föreskrivs.

Enligt utskottet är lagförslaget väl avvägt och utformat på ett ändamålsenligt sätt. Vidare konstaterar utskottet att det inte har väckts någon följdmotion med anledning av regeringens proposition.

Utskottet föreslår därmed att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Särskilt yttrande

Regeringens lagförslag (S, V, C, MP)

Ulrika Heie (C), Aylin Nouri (S), Mattias Ottosson (S), Kadir Kasirga (S), Carina Ödebrink (S), Malin Östh (V), Linus Lakso (MP) och Zara Leghissa (S) anför:

Vi ställer oss bakom regeringens förslag om en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur, och vi har därför valt att inte reservera oss. Vi vill samtidigt understryka att utbyggnaden av bredband och 5G, särskilt i glesbygd, är en viktig fråga och att det därför är angeläget att den nya lagen inte leder till en sänkt hastighet i utbyggnaden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:68 Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur

Häri genom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinфраstrukturförordningen), här benämnd EU:s förordning om gigabitinфраstruktur.

2 § Trots artikel 8.1 i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur ska ett tillstånd inte anses beviljat om en domstol inte har prövat ansökan inom den tillämpliga tidsfristen som avses i artikel 7.5 första stycket i samma förordning.

I 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207) finns ett sådant rättsmedel som avses i artikel 8.2 a i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur.

Denna lag träder i kraft den 12 mars 2026.